

Vec C-234/20

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

4. jún 2020

Vnútroštátny súd:

Augstākā tiesa (Senāts)

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

3. jún 2020

Navrhovateľka v konaní o kasačnom opravnom prostriedku:

SIA Sātiņi-S

Ďalší účastník v konaní o kasačnom opravnom prostriedku:

Lauku atbalsta dienests

[omissis]

Administratīvo lietu departaments (Správne kolégium)
Latvijas Republikas Senāts (Najvyšší súd Lotyšskej republiky)

ROZHODNUTIE

[omissis] 3. júna 2020

[omissis] [zloženie vnútroštátneho súdu]

preskúmal v rámci písomnej časti konania kasačný opravný prostriedok podaný spoločnosťou SIA Sātiņi-S proti rozsudku Administratīvā apgabaltiesa (Krajský správny súd, Lotyšsko) z 26. marca 2018 v správnom spore, ktorý sa začal žalobou, ktorou sa uvedená spoločnosť domáhala, aby bola Lauku atbalsta dienests (Úrad na podporu vidieka, Lotyšsko) uložená povinnosť odškodniť ju za zákaz výsadby brusnicových plantáži na rašeliniskách nachádzajúcich sa v chránených prírodných oblastiach.

Predmet a relevantné skutkové okolnosti konania vo veci samej

1. V roku 2002 [teraz] navrhovateľka [v konaní o kasačnom opravnom prostriedku (ďalej len „navrhovateľka“)] nadobudla nehnuteľnosti „Liegumi“ [(„Rezervácie“) a „Centri“ [(„Centrá“)]. Tieto nehnuteľnosti zahŕňajú plochu 7,7 hektárov rašelinovej pôdy. Majetok sa nachádza v chránenej prírodnej oblasti a na chránenom území európskeho významu Natura 2000 (ďalej len „územie sústavy Natura 2000“).

V súlade s bodom 16.12. Ministru kabineta 2010. gada 16. marta noteikumi Nr. 264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi“ (nariadenie Rady ministrov č. 264 zo 16. marca 2010 o všeobecných ustanoveniach týkajúcich sa ochrany a využívania osobitných chránených území; ďalej len „nariadenie č. 264“), sa zakazuje výsadba brusnicových plantáži na rašeliniskách nachádzajúcich sa v chránených prírodných oblastiach.

Dňa 2. februára 2017 navrhovateľka podala na Úrad na podporu vidieka žiadosť o vyplatenie kompenzácie za obmedzenie hospodárskej činnosti počas rokov 2015 a 2016 na rašelinovej pôde, ktorá je v jej vlastníctve, nachádzajúcej sa na území sústavy Natura 2000.

Úrad na podporu vidieka rozhodnutím z 28. februára 2017 zamietol žiadosť navrhovateľky o kompenzáciu za obmedzenie hospodárskej činnosti. Podľa uvedeného úradu právne ustanovenia nestanovujú kompenzáciu za zákaz výsadby brusnicových plantáži na rašeliniskách, a preto neexistuje právny základ umožňujúci priznať navrhovateľke požadovanú kompenzáciu.

2. Navrhovateľka podala na súd žalobu, ktorou sa domáhala vyplatenia kompenzácie za obmedzenie hospodárskej činnosti. Administratívna apgabaltiesa (Krajský správny súd, Lotyšsko) po preskúmaní veci v odvolacom konaní tento návrh zamietol. Rozsudok vydaný uvedeným súdom je rovnako ako rozsudok vydaný na prvom stupni založený na ďalej uvedených úvahách.

2.1 § 2 ods. 2 Likums „Par kompensāciju par saimnieciskās darbības ierobežojumiem aizsargājamās teritorijās“ (zákon o kompenzácií za obmedzenia hospodárskych činností v chránených oblastiach) stanovuje, že za obmedzenia hospodárskych činností v chránených oblastiach európskeho významu sústavy Natura 2000 sa z príslušných fondov Európskej únie vypláti ročná podpora v súlade s postupmi stanovenými v právnych predpisoch o poskytovaní podpory na rozvoj poľnohospodárstva.

2.2 Opatrenia štátnej pomoci na rozvoj poľnohospodárskeho sektora a sektora lesného hospodárstva sa poskytujú v súlade s postupmi stanovenými v Ministru kabineta 2015. gada 7. aprīļa noteikumi Nr. 171 „Noteikumi par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību vides, klimata un lauku ainavas uzlabošanai 2014.–2020. gada plānošanas periodā“ (nariadenie Rady ministrov č. 171 zo 7. apríla 2015 o pravidlách poskytovania, správy a dohľadu nad vnútroštátnou pomocou a pomocou Európskej únie určenou na zlepšenie životného prostredia, klímy a vidieka počas programového obdobia 2014 – 2020; ďalej len „nariadenie č. 171“). Pokiaľ ide o poskytovanie podpory v rámci „Kompenzačných platieb na lesné oblasti sústavy Natura 2000“, nariadenie č. 171 vo svojom bode 56 stanovuje, že oblasť, ktorá je oprávnená na podporu podľa tohto opatrenia, musí byť lesným pozemkom (s výnimkou rašelinísk). V dôsledku toho nariadenie č. 171 stanovuje kompenzačné platby pre územia sústavy Natura 2000, ale nestanovuje vyplatenie kompenzácií za obmedzenia hospodárskej činnosti na rašelinových pôdach.

2.3 Článok 6 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1305/2013 zo 17. decembra 2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005 (ďalej len „nariadenie č. 1305/2013“) stanovuje, že EPFRV pôsobí v členských štátoch prostredníctvom programov rozvoja vidieka. V súlade s článkom 10 tohto nariadenia členské štáty predložia Komisii návrh každého programu rozvoja vidieka, ktorý obsahuje informácie uvedené v článku 8, a každý program rozvoja vidieka schváli Komisia vykonávacím aktom. V programe rozvoja vidieka Lotyšska na roky 2014 – 2020 sa uvádza, že podporu možno získať, ak dôjde k obmedzeniam lesníckych činností na územiach sústavy Natura 2000 alebo v mikro-rezerváciách nachádzajúcich sa na lesných pozemkoch (s výnimkou rašelinísk). Pre programové obdobie fondov Európskej únie na roky 2014 – 2020 Komisia schválila pre Lotyšsko program rozvoja vidieka, ktorý stanovuje platby podpory za určité obmedzenia hospodárskej činnosti na lesných pozemkoch, ale nie na rašeliniskách. Program nestanovuje vyplatenie podpory za obmedzenia poľnohospodárskej činnosti pokiaľ ide o rašeliniská nachádzajúce sa na územiach sústavy Natura 2000.

2.4 Okrem toho v čase, keď navrhovateľka nadobudla nehnuteľnosti, právna úprava obmedzovala možnosť vysádzať brusnicové plantáže na rašeliniskách. Pri nadobudnutí nehnuteľností navrhovateľka vedela, že tieto nehnuteľnosti sa nachádzajú v chránenej prírodnej oblasti, a preto si bola vedomá obmedzení stanovených pre uvedenú oblasť.

3. Navrhovateľka podala kasačný opravný prostriedok, v ktorom uvádza, že podľa článku 30 ods. 6 písm. a) nariadenia č. 1305/2013 sú na platby pre územia sústavy Natura 2000 oprávnené lesné územia určené podľa smerníc 92/43/EHS a 2009/147/ES. Nariadenie nestanovuje výnimky pre rašelinové pôdy.

4. Vzhľadom na uvedené je v prejednávanej veci sporné, či navrhovateľka je oprávnená na platby za obmedzenia hospodárskej činnosti na rašelinových územiach sústavy Natura 2000.

Príslušná vnútroštátna právna úprava a právna úprava Európskej únie

5. Právna úprava Európskej únie:

5.1 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1305/2013 zo 17. decembra 2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005.

Odôvodnenie 24: „Podpora by sa mala naďalej poskytovať poľnohospodárom a správcom lesov na prekonanie osobitných znevýhodnení v príslušných oblastiach, ktoré vyplývajú z vykonania smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES a smernice Rady 92/43/EHS, a aby sa prispelo k účinnému riadeniu lokalít sústavy Natura 2000. ...“

Článok 30: Platby v rámci sústavy Natura 2000 a podľa rámcovej smernice o vode:

„1. Podpora v rámci tohto opatrenia sa poskytuje prijímateľom ročne na hektár poľnohospodárskej plochy alebo hektár lesa na kompenzáciu ich ďalších nákladov a straty príjmu v dôsledku znevýhodnenia v príslušných oblastiach, v súvislosti s vykonávaním smernice 92/43/EHS a smernice 2009/147/ES a rámcovej smernice o vode.

...

6. Na platby sú oprávnené tieto oblasti:

a) poľnohospodárske a lesné územia sústavy Natura 2000 určené podľa smerníc 92/43/EHS a 2009/147/ES;

...“

5.2 Príloha I smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín.

5.3 Článok 17 Charty základných práv Európskej únie:

„Každý má právo vlastniť svoj oprávnené nadobudnutý majetok, užívať ho, nakladať s ním a odkázať ho. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku, s výnimkou verejného záujmu, v prípadoch a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon, pričom musí byť včas vyplatená spravodlivá náhrada. Užívanie majetku môže byť upravené zákonom v nevyhnutnej miere v súlade so všeobecným záujmom.“

6. Vnútroštátna právna úprava:

6.1 Nariadenie Rady ministrov č. 264 zo 16. marca 2010 o všeobecných ustanoveniach týkajúcich sa ochrany a využívania osobitných chránených území:

„16. V chránených prírodných oblastiach sa zakazuje:

...

16.12. výsadba brusnicových plantáží na rašeliniskách;

...“

6.2 Nariadenie Rady ministrov č. 171 zo 7. apríla 2015 o pravidlách poskytovania, správy a dohľadu nad vnútroštátnou pomocou a pomocou Európskej únie určenou na zlepšenie životného prostredia, klímy a vidieka počas programového obdobia 2014 – 2020.

Bod 56: „Oblasť, ktorá je oprávnená na podporu podľa tohto opatrenia, je lesný pozemok (s výnimkou rašelinísk):

56.1. zaradený do zoznamu chránených území európskeho významu (ďalej len „sústava Natura 2000“) v súlade s článkom 30 ods. 6 písm. a) nariadenia č. 1305/2013, a určený podľa likums „Par ĩpaši aizsargājamām dabas teritorijām“ (zákon o osobitných chránených územiach);

...“

Bod 58: „Podporu možno poskytnúť, ak deklarovaná plocha, na ktorú možno poskytnúť podporu, je aspoň jeden hektár, pozostáva z polí s rozlohou najmenej 0,1 hektára a minimálna plocha, na ktorú sa vzťahuje určité obmedzenie na jednom poli, je najmenej 0,1 hektára, a ak uvedené polia možno identifikovať kartograficky, sú zahrnuté v elektronickom systéme podávania žiadostí Úradu na podporu vidieka, a od 1. marca príslušného roka sa na ne vzťahujú v súlade s právnymi predpismi o ochrane a využívaní osobitných chránených území alebo o ochrane druhov a biotopov, ktorékoľvek z nasledujúcich obmedzení hospodárskej činnosti:

- 58.1 zákaz lesníckych činností;
- 58.2 zákaz uskutočniť hlavný zber a preriedovanie;
- 58.3 zákaz uskutočniť hlavný zber;
- 58.4 zákaz uskutočniť výrub.“

Dôvody, pre ktoré má vnútroštátny súd pochybnosti o výklade práva Únie

7. Z odôvodnenia 24 a z článku 30 ods. 1 nariadenia č. 1305/2013 vyplýva, že účelom platieb na územia sústavy Natura 2000 je prekonanie osobitných znevýhodnení a kompenzácia ich ďalších nákladov a straty príjmu v dôsledku znevýhodnenia v príslušných oblastiach, v súvislosti s vykonávaním smernice 92/43/EHS a smernice 2009/147/ES a rámcovej smernice o vode.

Hoci v prvom rade prináleží členským štátom pri vypracovaní svojho programu rozvoja vidieka rozhodnúť, ako sa majú konkrétne uplatňovať opatrenia zamerané na dosiahnutie cieľov stanovených v nariadení č. 1305/2013, obmedzenia prijaté členskými štátmi nesmú odstrániť kompenzačný cieľ systému podpory v rámci sústavy Natura 2000 (pozri rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 30. marca 2017, Lingurár, C-315/16, ECLI:EU:C:2017:244).

Platby na územia sústavy Natura 2000 sa okrem toho musia posudzovať v spojení s článkom 17 Charty základných práv Európskej únie, keďže vlastnícke právo zahŕňa právo užívať majetok a právo na spravodlivé odškodnenie.

8. Rašeliniská predstavujú približne 4 % lotyšského územia (podľa niektorých zdrojov predstavuje tento podiel dokonca 10 %). Pestovanie brusníc na rašeliniskách je formou ovocinárstva.

Ako sa uvádza v štúdií prístupnej verejnosti: „Jedným zo spôsobov, ako pokračovať vo vykonávaní hospodárskej činnosti na rašelinových poliach, kde sa ukončila ťažba nerastných surovín, je v súčasnosti pestovanie bobúľ na priemyselnej úrovni tak, že sa vyrobí produkt určený na vývoz, či už bobule alebo produkty spracované z bobúľ. Podľa štatistík zverejnených Úradom na podporu vidieka sa v roku 2016 podali žiadosti o jednorazové platby na plochu 142 hektárov určených na pestovanie brusnice veľkoplodej, a 250 hektárov určených na pestovanie brusnice čučoriedkovej (brusnica barinná), ale nepodali sa žiadosti na podporu, pokiaľ ide o plochy určené pre brusnicu obyčajnú alebo morušku. Je známe, že brusnicové polia zaberajú väčšiu plochu, ale z dôvodu využívania pôdy alebo z nejakého iného dôvodu, sa pre túto plochu nepodávala žiadosť o podporu, a preto nie sú k dispozícii štatistiky.“ (Dostupná na: [http://www.silava.lv/userfiles/file/Projektu %20parskati/2016_Lazdina_LVM_kudra.pdf](http://www.silava.lv/userfiles/file/Projektu%20parskati/2016_Lazdina_LVM_kudra.pdf), s. 15).

Keďže veľká časť území sústavy Natura 2000 v Lotyšsku je tiež pokrytá rašeliniskami (príloha k zákonu o osobitných chránených územiach), Senāts

(Najvyšší súd, Lotyšsko) kladie otázku, či skutočnosť, že uvedené územia sú úplne vylúčené z režimu kompenzačných platieb sústavy Natura 2000, je v rozpore s cieľom sledovaným uvedenými kompenzačnými platbami.

O územiach

9. Článok 30 ods. 6 písm. a) nariadenia č. 1305/2013 stanovuje, že na platby sú oprávnené poľnohospodárske a lesné územia sústavy Natura 2000 určené podľa smerníc 92/43/EHS a 2009/147/ES.

Príloha I smernice 92/43/EHS, ktorá vymedzuje typy prirodzených biotopov európskeho významu, ktorých ochrana vyžaduje označenie osobitných chránených území, zahŕňa aj rašeliniská, a najmä rašelinové lesy.

Neexistuje pochybnosť o tom, že zákaz výsadby brusnicových plantáží na rašeliniskách stanovený v bode 16.12. nariadenia č. 264 obmedzuje právo vlastníka slobodne užívať svoj majetok, ako aj získať príjmy spojené s obmedzenou hospodárskou činnosťou.

V súlade s nariadením č. 171 sa v rámci opatrenia „Platby v rámci sústavy Natura 2000 a podľa rámcovej smernice o vode“ uplatňuje podopatrenie „Kompenzačná platba na lesné územia sústavy Natura 2000“. Podľa bodu 56 nariadenia č. 171 musí byť oblasť oprávnená na podporu v rámci tohto opatrenia lesným pozemkom (s výnimkou rašelinísk). Štát preto obmedzil poskytovanie kompenzácií na územia sústavy Natura 2000 v prvom rade tým, že stanovil platby výlučne pre lesné územia, a v druhom rade tým, že vylúčil z týchto území rašeliniská, ktoré sa na nich nachádzajú. V dôsledku toho nariadenie č. 171 nestanovuje žiadnu kompenzáciu za obmedzenia hospodárskej činnosti na rašelinových pôdach zahrnutých do sústavy Natura 2000.

O druhoch hospodárskej činnosti

10. Z článku 30 ods. 6 písm. a) nariadenia č. 1305/2013 tiež vyplýva, že [systém] platieb v rámci sústavy Natura 2000 obmedzuje kompenzačnú platbu na určité územia, a to poľnohospodárske a lesné územia. Z tohto ustanovenia však nevyplýva, že kompenzačná platba je obmedzená na určité druhy hospodárskej činnosti, konkrétne poľnohospodárske alebo lesnícke činnosti.

Bod 58 nariadenia č. 171 uvádza, že podporu možno poskytnúť len za obmedzenia lesníckych činností. Možno však vykonávať aj poľnohospodárske činnosti na rašeliniskách nachádzajúcich sa na lesných pozemkoch, na ktorých sa vysádzajú brusnicové plantáže.

11. Podľa vnútroštátnej právnej úpravy sú osoby, ktoré vlastnia rašeliniská na území sústavy Natura 2000, úplne vylúčené zo systému platieb v rámci sústavy Natura 2000, a nemajú nárok na žiadnu kompenzáciu za obmedzenia na týchto územiach.

Vzhľadom na vyššie uvedené a na skutočnosť, že z ustanovení nariadenia č. 1305/2013 jasne nevyplývajú obmedzenia, ktorým podlieha miera voľnej úvahy členských štátov, pokiaľ ide o uloženie obmedzení na platby v rámci sústavy Natura 2000, Senāts (Najvyšší súd, Lotyšsko) má pochybnosti o tom, či členský štát má právo: 1) prijať právnu úpravu, podľa ktorej sú rašeliniská nachádzajúce sa na týchto územiach úplne vylúčené z podpory pre územia sústavy Natura 2000; a 2) obmedziť získanie podpory tým, že stanoví, že túto podporu možno poskytnúť len pre určité územie s ohľadom na obmedzenia, ktoré sa vzťahujú na konkrétny druh hospodárskej činnosti.

12. V prejednávanej veci navrhovateľka pri nadobudnutí majetku vedela, že tento majetok zahŕňa [chránený] prírodný priestor. Rovnako, keď navrhovateľka nadobudla majetok, už existovalo obmedzenie hospodárskej činnosti spočívajúce vo výsadbe brusnicových plantáži na rašeliniskách.

Článok 17 Charty základných práv Európskej únie stanovuje, že nikoho nemožno zbaviť jeho majetku, s výnimkou verejného záujmu, v prípadoch a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon, pričom musí byť včas vyplatená spravodlivá náhrada.

Aj keď vlastnícke právo zahŕňa právo užívať majetok, vrátane dosiahnutia maximálne možného hospodárskeho prospechu, pri nadobudnutí majetku vlastník musí zohľadniť rôzne obmedzenia, ktorým majetok podlieha, a musí si byť vedomý toho, že sa nebude môcť kedykoľvek rozhodnúť užívať majetok podľa svojich plánov. Pri nadobudnutí majetku podliehajúcemu obmedzeniam má vlastník možnosť si vopred naplánovať, na aký účel tento majetok nadobúda. V dôsledku toho, podľa názoru Senāts (Najvyšší súd, Lotyšsko) navrhovateľka pri nadobudnutí majetku musela vziať do úvahy obmedzenie týkajúce sa výsadby brusnicových plantáži na rašeliniskách. Navrhovateľka preto nemá právo následne požadovať kompenzáciu za stratu príjmu s odvolaním sa na úmysel získať tieto príjmy prostredníctvom výsadby brusnicových plantáži na rašeliniskách nachádzajúcich sa na majetku.

Článok 30 ods. 1 nariadenia č. 1305/2013 stanovuje, že podpora sa poskytuje na kompenzáciu straty príjmu. Ak sa uvedené nariadenie vzťahuje aj na rašeliniská, Senāts (Najvyšší súd, Lotyšsko) má pochybnosti o tom, či v prípade, akým je prejednávaný prípad, sa možno domnievať, že došlo k strate príjmu u dotknutej osoby. Inak povedané, či osoba má nárok na získanie platby v rámci sústavy Natura 2000, ak v čase nadobudnutia majetku mala vedomosť o obmedzeniach, ktoré sa vzťahujú na uvedený majetok a o ich obmedzujúcich účinkoch na prípadnú hospodársku činnosť.

13. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy sa Senāts (Najvyšší súd, Lotyšsko) domnieva, že na objasnenie výkladu ustanovení nariadenia č. 1305/2013 je potrebné postúpiť vec Súdnemu dvoru Európskej únie.

Výroková časť

V súlade s článkom 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, Senāts (Najvyšší súd, Lotyšsko):

rozhodol

položiť Súdnemu dvoru Európskej únie nasledujúce prejudiciálne otázky:

- 1) Má sa článok 30 ods. 6 písm. a) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1305/2013 zo 17. decembra 2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005 vykladať v tom zmysle, že rašelinové pôdy sú úplne vylúčené z platieb v rámci sústavy Natura 2000?
- 2) V prípade zápornej odpovede na prvú otázku, sú rašelinové pôdy zahrnuté do poľnohospodárskych alebo lesných území?
- 3) V prípade zápornej odpovede na prvú otázku, má sa článok 30 nariadenia č. 1305/2013 vykladať v tom zmysle, že členský štát môže úplne vylúčiť rašelinové pôdy z platieb v rámci sústavy Natura 2000, a že takéto vnútroštátne ustanovenia sú zlučiteľné s kompenzačným cieľom uvedených platieb stanoveným v nariadení č. 1305/2013?
- 4) Má sa článok 30 nariadenia č. 1305/2013 vykladať v tom zmysle, že členský štát môže obmedziť platby podpory na územia sústavy Natura 2000 tým, že podporu stanoví výlučne v súvislosti s obmedzením konkrétneho druhu hospodárskej činnosti, napríklad na lesných územiach len pre lesnícke činnosti?
- 5) Má sa článok 30 ods. 1 nariadenia č. 1305/2013 v spojení s článkom 17 Charty základných práv Európskej únie vykladať v tom zmysle, že osoba, ktorá sa odvoláva na svoje plány na novú hospodársku činnosť, má nárok na platbu v rámci sústavy Natura 2000, ak už pri nadobudnutí majetku mala vedomosť o obmedzeniach, ktorým podlieha tento majetok?

prerušiť konanie až do vyhlásenia rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie.

[omissis]